

Sint Valentijn, een martelaar van de liefde

'Mag ik je een kus geven?'

'Graag, doe maar', zeg ik. En buig me naar het winkelraam waarachter het zoenverzoek in gouden letters op een groot, rood hart is geschilderd. Rondom zijn geschenken uitgestald, versierd met harten van diverse grootte. En voor wie het nog niet doorhad: op een elegante banderol prijkt het magisch woord 'Valentijn'. Ik maak het mee in een mij onbekende winkelstraat waarin ik toevallig terecht ben gekomen, zoekend naar het adres van een bevriend stel. Zowat alle uitstalramen kondigen het feest van de liefde aan. De chocolatier roept: 'Zeg het met chocolade'. De boekenshop stalt de beroemdste liefdesromans uit en biedt een veelzeggend assortiment van romantische wenskaarten aan. Bij de florist wemelt het van de roodste rozen. En in de lingeriewinkel ligt een en ander verlokkelijk uitgestald in een krans van hartjes.

Valentijn, dus, als steeds te vieren op 14 februari, de feestdag van de Romeinse heilige Valentinus die leefde in de 3de eeuw. In die tijd zou een keizerlijke wet soldaten verboden hebben om te trouwen, want de legerleiding was ervan overtuigd dat vrijgezellen beter vochten dan mannen die aan hun vrouw dachten. Maar priester Valentijn vond liefde belangrijker dan heldenmoed en zegende in het geheim tientallen huwelijken in. Dat kwam de keizer te weten en hij liet de priester onthoofden. De heiligverklaring van de martelaar volgde in 496. Het is echter lang niet zeker dat het om dié Valentinus ging. In de vroege eeuwen van het christendom waren er heel wat Valentijnen van wie er drie of vier de marteldood stierven. En het verhaal van de priester die soldaten stiekem in de echt verbond, is waarschijnlijk een legende.

Hoe sterk zijn verhaal ook was, het zou eeuwenlang uit de picture verdwijnen, tot zijn feestdag in de 14de eeuw vermeld werd in een gedicht van de beroemde schrijver Geoffrey Chaucer. In zijn bundel: 'Het parlement van de vogels' schreef hij: '...want dit was op Sint Valentijnsdag als elke vogel zijn maatje komt kiezen'. Chaucer vergat blijkbaar dat 14 februari een onwaarschijnlijke datum was: de meeste vogels zijn dan nog lang niet aan paren toe. Vermoedelijk bedoelde Chaucer 2 mei, de feestdag van een andere Sint Valentijn: nl. die van Genoa. Maar die vergissing belette niet dat 14 februari van toen af aan in de romantische literatuur verscheen wat stilaan tot gevolg had dat men op die dag de liefde begon te vieren. Weliswaar verliep dat met hoogten en laagten. Zo kwam het gebruik vorige eeuw pas weer stilaan tot leven nadat de schrale jaren van de Tweede Wereldoorlog goed en wel vergeten waren. En tot vandaag heeft het feest ook altijd weer voor- en tegenstanders gehad. Deze laatste verwijten het zijn commercieel karakter. Niet ten onrechte. Maar, zoals ook met het gecommmercialiseerde kerstfeest: het gaat erom hoe je het zelf beleeft.

Of veel geliefden die Valentijn vieren, ook maar iets afweten van 'de heilige martelaar van de liefde' lijkt me weinig waarschijnlijk. Maar zelf heb ik wel een boon voor de dappere priester die zoveel eeuwen geleden, de kant van de verliefden koos. Zijn verhaal mag dan een legende zijn, het blijft mooi. Want het viert de liefde en wie kan daartegen zijn.

T.S.